

15 . Câmpulung | Comuna: Municipiul Câmpulung | Județ: Argeș | Punct: Str. Negru Vodă, nr. 76 | Anul: 2021

Anul: 2021

Cod RAN: 13506.37

Perioade: Preistorie, Antichitate, Evul Mediu, Perioada modernă

Epoci: Hallstatt târziu, Hallstatt, Epoca romană, Epoca medievală târzie, Perioada modernă

Tipuri sit: tip neprecizat

Autori: Maria Venera Rădulescu, Marius Păduraru, Ion Dumitrescu, Andi Ioan-Pițigoi, Dragoș Măndescu, Mădălina Sava-Moise

Instituții: Muzeul Județean Argeș, Pitești, Muzeul Județean Argeș, Pitești, Muzeul Județean Argeș, Pitești, Muzeul Județean Argeș, Pitești, Muzeul Județean Argeș, Pitești

Nr. autorizație: 40

Data autorizației: 2021-05-05

Raportul de cercetare de la Câmpulung, jud. Argeș. Str. Negru Vodă, nr. 76

Raport

Situl arheologic de la Câmpulung, Str. Negru-Vodă nr. 76 este situat pe artera principală de circulație a orașului Câmpulung, pe str. Negru-Vodă, la doar 200 m nord față de Mănăstirea Negru-Vodă, locul unde, în secolele XIV-XV, a funcționat reședința domnească a Țării Românești. Începute în anul 2017, cercetările arheologice din strada Negru-Vodă, nr. 76 au pus în evidență existența mai multor niveluri de locuire din perioada medievală, dar și descoperiri din epoci anterioare. Astfel, în campaniile 2017-2020, au apărut sporadic fragmente ceramice din epoca Bronzului și din secolele III-IV p. Chr.[1]. Însă, cea mai importantă observație a fost făcută în campania 2019, când s-a constatat că depunerile medievale se așază peste o necropolă din prima epocă a fierului (grupul Ferigile). În anul 2020, presupunerea a fost întărită și de descoperirea unui mormânt de incinerare specific grupului Ferigile.[2] În campania 2021, săpătura arheologică a fost concentrată în zona curții proprietății familiei Rădulescu. Cercetarea a avut două obiective: investigarea integrală a tumulilor identificați în campaniile 2019 – 2020 și extinderea săpăturii la vest de S IV și caseta D, cu scopul de a clarifica situația complexelor medievale conturate în cele două unități de săpătură. Reamintim că în campaniile 2019 și 2020, în secțiunile S V, S II, S III și S IV, săpătura a fost oprită pe nivelul de bolovani care formau mantaua tumulilor. Având în vedere că suprafețele celor patru unități erau acoperite cu pământ, în prima fază s-a procedat la degajarea lor integrală (manuală) a suprafețelor celor trei unități de săpătură. A rezultat astfel o singură suprafață. Nu vom insista aici pe rezultatele acestei cercetări, ele urmând să fie prezentate într-un studiu separat de către coordonatorul săpăturii acestui sector, Dragoș Măndescu. Revenind la complexele medievale, precizăm că în campania 2020, în S IV, peste bolovanii care formau mantaua tumulilor, a apărut un strat de lut ars până la roșu și mult lemn ars. El se continua și în profilul de sud al secțiunii IV și în caseta D. De asemenea, în casta D a apărut un pavaj de bolovani (la – 0,40 m) pe care era amenajat un cuptor menajer. El avea vatra de formă circulară, realizată din cărămizi legate cu lut, măsurând în diametru 0,94 m, cu baza pereților din bolovani (groși de 0,40 m). Cuptorul (vatra și structura de bolovani din jurul acesteia) avea diametrul de 1,60 m. Gura de alimentare a acestuia era orientată spre nord. Pe baza ceramicii, dar și a observațiilor de natură stratigrafică, instalația a fost datată în secolul al XVII-lea[3] (Fig. 1). În campania 2022, casta D a fost cuprinsă în limitele suprafeței S VI. Trasarea casetei D a fost determinată de situația din teren. La vest de traseul secțiunii S IV se afla un alun și alți arbuști care nu permiteau trasarea unei alte secțiuni paralele. În campania 2022, arbuștii au fost tăiați și paralel cu S IV a fost trasată S VI. Între cele două unități a fost lăsat un martor lat de 0,50 m. Limita de est a S VI se suprapune peste limita de est a casetei D, însă limita sudică a ei a fost împinsă cu 4 m spre proprietatea familiei Sitaru. Suprafața rezultată a măsurat 8 × 3 m. La vest de S VI a fost executată S VII, cu dimensiunile de 8 × 2 m. Ambele suprafețe au fost trasate perpendicular pe casa Sitaru, respectând orientarea secțiunilor trasate în campaniile precedente în curtea proprietății Rădulescu (relativ nord-sud). Totodată, pentru a avea un control mai bun asupra datării complexelor, au fost luate probe pentru datare

cu radiocarbon (14C). Probele, în număr de cinci (vatra din locuință, soba cu cahle – două probe, gropile nr. 9 și 11) au fost lucrate la Poznan Radiocarbon Laboratory. În partea de sud a S VI, peste nivelul de bolovani, s-a conturat suprafața cu lut ars și cărbune pe care am observat-o în campania 2020 și în S IV (Fig. 2). Depunerea a apărut la adâncimea de $-0,56 / -0,66$ m. Către marginea de sud-vest a zonei cu lut ars s-au conturat urmele unei vetre. Deasupra ei au apărut fragmente de ceramică, lemn ars, fragmente de cahle-oală, unele dintre acestea având în interior lut întărit prin foc (Fig. 3). Tot în aceeași zonă au apărut fragmente de la un țest. Acest nivel de dărâmătură se întinde pe o suprafață ovală cu diametrele de 1,95 m și 1,60 m. Depunerea avea o grosime de 0,10 cm și era tăiată în marginea de sud-vest de groapa nr. 9. Vatra propriu-zisă avea dimensiuni mai reduse. Ea avea formă circulară, cu diametrul de circa 1,50 m. Limitele complexului au putut fi determinate după lutul ars până la roșu provenit din crusta vetrei. Fragmentele de lut arse la roșu erau concentrate mai ales în partea de nord a vetrei. Pe vatră au apărut și fragmente de gardină. La secționarea vetrei, s-a observat că pentru amenajarea ei s-a săpat în solul ferm o groapă al cărei fund era ușor alveolat. Depunerea din groapă avea o grosime de 0,20 m, fiind compusă din sediment brun, cu mult cărbune și lut ars. Pe fundul gropii a fost observată o peliculă de lut galben. Aceasta este depusă tot în partea de nord a vetrei, unde și lutul ars apare mai concentrat. Gura de alimentare nu a putut fi identificată. Stratul de lut ars și vatra indică prezența unei locuințe de suprafață cu stâlpi de lemn și pereți din chirpici. Lutul ars de culoare portocalie ar putea indica o podea. Planul locuinței nu a putut fi dedus, totuși niște limite relative sunt date de vatră și zona pe care se întinde lutul. Acestea măsoară în lungime (est-vest) 3,80 m, iar în lățime 3,25 m (nord-sud). Vatra era amenajată în partea de sud-vest a locuinței. Pe vatră a apărut o cantitate mare de ceramică. Aceasta se datează în secolele XIV-XVI. Totuși, relevantă pentru cronologia locuinței este o monedă descoperită în nivelul de lut galben bătut și cu pigment de cărbuni, ducată de la Radu I (cca 1377-1383), în S IV, 2, - 0,70 m). Proba radiocarbon (os) plasează funcționarea vetrei în intervalul cuprins între 1431 și 1464. Prin urmare, putem spune că locuința de lemn și pământ a funcționat către prima jumătate până spre mijlocul secolului al XV-lea. În jumătatea de nord a suprafețelor S VI și S VII (□ 1-2), la vest de cuptorul menajer, la adâncimea de $-0,60 / -0,70$ m, deasupra unei platforme de bolovani (posibil un perete căzut), a apărut un strat cu grosimea de 0,06-0,15 m, compus din fragmente de cărămizi, lut ars până la roșu, foarte multe cuie de mici dimensiuni. Stratul are culoare roșiatică, situație determinată de prezența unei cantități mari de lut ars. Nivelul a fost surprins pe toată lățimea S VII, el fiind prezent și pe o lățime de cca. 0,25-0,55 m pe suprafața martorului dintre S VI și S VII. Pe profilul nordic al S VII, dărâmătura compusă din lut roșu se întinde pe 2,90 m. Nivelul este prezent și pe profilul de vest al S VII. Pe lângă cantitatea mare de lut ars, în dărâmătură au apărut mai multe fragmente de cahle având ca reprezentare acvila bicefală, ceea ce ne-a condus la concluzia că nivelul a rezultat din dărâmarea unei sobe (Fig. 4). O altă observație a fost aceea că unele dintre cahle erau acoperite cu lut galben, ceea ce arată că instalația de încălzire a fost folosită mult timp (Fig. 5). Probabil, ca urmare a exfolierii smalțului verde, s-a ales soluția de a le tencui. Cahlele sunt de același tip cu piesa descoperită în secțiunea I din 2001. De altfel, în campania 2021, traseul acestei secțiuni a fost interceptat în S VII, pe o lungime de 5 m și pe o lățime de 0,40-0,60 m. S VII a intersectat marginea de est a secțiunii I din 2001.[4] Soclul sobei nu a fost relevat în suprafețele cercetate. Nivelul de dărâmătură al sobei se conturează la 0,60 m vest față de structura pe care noi am identificat-o cu un cuptor menajer în campania 2020. Totuși, în momentul cercetării, în jurul acestei structuri nu au apărut cahle. Pe de altă parte, forma circulară nu este specifică unei sobe cu cahle-placă. Cert este că nivelul de dărâmătură care provine de la sobă și cuptorul menajer sunt contemporane. Concluzia se bazează pe observații de natură stratigrafică. Cahlele permit datarea sobei în a doua jumătate a secolului al XVII-lea, în 1666, an care apare pe cahla descoperită în 2021.[5] Instalația a fost folosită mult timp, probabil de aici și datarea în secolul al XVIII-lea a probelor radiocarbon. Pe lângă aceste complexe, în S VI au mai apărut trei gropi: nr. 9, 10 și 11, pe care le vom descrie în ordinea enumerată. Groapa nr. 9 s-a conturat în S VI, caroul 4, la adâncimea de $-0,55$ m. Ea avut formă ovală în plan ($2,00 \times 1,35$ m), orientată VSV-ENE și adâncimea de la conturare $-0,40$ m. În ea era depus scheletul unui bovid aflat în conexiune anatomică. Capul animalului era orientat spre est, greabănul spre nord și picioarele îndoite pe lângă corp. În umplutura gropii a apărut un pământ de culoare gri-negricios, fără ceramică sau alte materiale arheologice. Groapa tăia marginea vetrei din locuința de secol XV. În profilul vestic al S VI, s-a observat că groapa pornea din nivelul datat în secolele XVII-XVIII. Din complex a fost preluată o probă pentru datare cu carbon radioactiv. Ea a fost datată în secolul al XVII-lea (Fig. 6). Groapa nr. 10 s-a conturat în S VI, caroul 1, $-0,57$

m. Umplutura ei era compusă din pământ galben compact, având ca incluziuni mici fragmente de ceramică și multe pietricele. De la conturare, groapa măsoară în adâncime –0,40 m. În profil, groapa avea formă tronconică. Materialele arheologice permit datarea complexului în secolele XV-XVI. Groapa nr. 11 s-a conturat în S VI, caroul 2, –0,60 m. La suprafață era căpăcită cu lut galben, situație pe care am întâlnit-o și la groapa nr. 7, în campania 2020. Groapa avea formă circulară în plan, cu diametrul de 1,40 m, adâncimea de la conturare de –0,70 m. În profil, groapa avea formă de căldare și tăia mantaua tumulului. Umplutura gropii se compunea din pământ de culoare neagră, având ca incluziuni lut galben și cărbune. Pe peretele estic, în umplutură, a apărut o oală de dimensiuni medii, având în interior semințe. De asemenea, lângă ea au apărut fragmente de la o cană trilobată. Ceramica este specifică secolelor XIV –XV (Fig. 7, a, b, c). În concluzie, cercetările arheologice din campania 2021 au arătat că primele depuneri medievale din strada Negru-Vodă, nr. 76, pot fi plasate cu destul de multă certitudine în intervalul cuprins între sfârșitul secolului al XIV-lea și mijlocul secolului al XV, de când datează și locuința de lemn și pământ. În a doua jumătate a secolului al XVII-lea, au loc transformări. Zona cu dărâmături în care au apărut resturile de sobă face parte dintr-un complex de locuire mai amplu. Extinderea cercetării spre nord, atât cât permite spațiul curții și spre est în campania 2022, sperăm că va duce clarificări în acest sens.

Note

- Ceramică din epoca bronzului a apărut mai ales în secțiunile și casetele trasate în grădina proprietății Rădulescu (vezi: Marius Păduraru, Venera Maria Rădulescu, Ion Dumitrescu, Romeo Maschio, Andi-Ioan Pițigoi, Câmpulung, Județ Argeș, Punct: Str. Negru Vodă, nr. 76, anul: 2017, în „Cronica Cercetărilor Arheologice. Campania 2017”, Institutul Național al Patrimoniului, București, 2019, p. 351-354), fragmente din pastă gri, probabil din secolele III-IV p. Chr., au fost găsite în secțiunea V, –0,80 m (materiale în curs de prelucrare). În acest context, amintim și descoperirea în campania 2021, pe nivelul de locuire din secolele XV-XVI, a unei cărămizi romane (S VI, caroul 3, –0,65 m).
- Venera Rădulescu, Marius Păduraru, Ion Dumitrescu, Andi Ioan Pițigoi, Mădălina Moise, Câmpulung, Județ Argeș, Punct: Str. Negru Vodă, nr. 76, anul: 2020, în „Cronica Cercetărilor Arheologice. Campania 2020”, Institutul Național al Patrimoniului, București, 2021, p. 61, fig. 7 și 9
- Ibidem, p. 60, fig. 2-3
- Maria Venera Rădulescu, Căhile cu reprezentări heraldice descoperite la Câmpulung Muscel – „Acvila Bicefală”, Argesis, seria Istorie, tom X, 2001, p. 123-126
- Ibidem, p. 124, fig. 2; textul este întregit astfel: „Simeon Rusu 1666”

Informații suplimentare online

[Raportul 6643 din cronica.cimec.ro](https://cimec.ro/raportul-6643-din-cronica-cimec-ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](https://cimec.ro/localizare-pe-harta-folosind-mapserver-cimec-ro)
